

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
Келажаги
Буюк
Давлат

2023 йил — ИНСОНГА ЭЪТИБОР ВА СИФАТЛИ ТАЪЛИМ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • WWW.XS.UZ • E-mail: Info@xs.uz • 2023 йил 2 ноябрь, № 233 (8576)

Пайшанба

Сайтнинг ўқиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ФРАНЦИЯ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ МАМЛАКАТИМИЗГА ТАШРИФИ БОШЛАНДИ

Мамлакатимизга расмий ташриф билан келган Франция Республикаси Президенти Эммануэль Макрон Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ҳамроҳлигида тунги Самарқанд бўйлаб сайр қилди.

Давлат раҳбарлари ЮНЕСКО-нинг Жаҳон мероси рўйхатиغا киритилган Регистон мажмуасига ташриф буюрдилар.

Олий мартабали меҳмонга ушбу Шарқ меъморчилиги дурдонасининг қурилиш тарихи, ноёб нақшлари, ушбу маскан билан боғлиқ машҳур воқеа ва шахслар хусусида сўзлаб берилди.

Франция Президентининг ташрифи Самарқандда ўтаётгани ва айнан Регистондан бошлангани бежиз эмас. Бу ерда халқларимиз ўртасидаги тарихий муштаракликни мужассам этган жиҳатлар кўп.

Хусусан, соҳибқирон Амир Темур буюк саркарда, савдо ва илм-фан хомийси сифатида Осиё ва Европада рўй берган тарихий ўзгаришларга катта таъсир кўрсатган. XV асрда Парижда унинг шарафига “Европанинг халоскорига” деган ёдгорлик қўйилган. Амир Темур ва Франция қироли Карл VI бир-бирига мактублар юбориб, алоқа ўрнатган. Ўзиш-маларда сиёсий масалалар би-

лан бир қаторда савдо-иқтисодий алоқаларга ҳам катта эътибор қаратилган.

Францияда буюк Соҳибқирон ва теурийлар ҳақида кўплаб илмий, бадиий асарлар яратилган. Жумладан, француз мутафаккири ва адаби Вольтер асариди Мирзо Улуғбек, машҳур ёзувчи Жюль Верн романида Регистон маҳобати ҳақида тўлқинлиб ёзилган.

Франция делегацияси айнан шу майдонда бўлиб турибди. Тунги чироқлар билан ёритилган мажмуанинг улугворлиги ва гўзаллиги меҳмонларда катта завқ уйғотди.

Шундан сўнг Президентлар “Буюк Ипак йўли” халқаро туризм марказидаги “Боқий шаҳар” тарихий-этнографик мажмуасида бўлдилар.

Бу ерда халқимизнинг буюк ўтмиши рамзлари тўпланган, тарихий шаҳарларимиздаги диққатга сазовор жойларнинг нусхалари барпо этилган. Миллий аъналаримиз ҳамда дўст халқлар билан алоқалар тарихи ҳам акс эттирилган. Хусу-

сан, Афросиёб ёдгорлиги деворларида сақланиб қолган Корея, Хитой, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатлар элчиларини қабул қилиш маросими тасвирларидан фойдаланилган. Бундай маъно-мазмун, тарих ва бугунги кун уйғунлиги меҳмонларда катта таассурот қолдирди.

Давлат раҳбарлари ўртасида самимий мулоқот бўлди. Самарқанд жаҳон цивилизациясининг қадимий бешикларидан бири бўлгани, бугун ҳам халқаро саммит ва туризм марказига айланиб бораётгани қайд этилди. Меҳмонларга халқимизнинг бетакрор бадиий, хунармандлик ва мусиқий маданияти намойиш этилди.

Ташрифнинг асосий тадбирлари, шу жумладан, олий даражадаги музокаралар 2 ноябрь куни бўлиб ўтади.

Ў.А.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Туркий инвестиция жамғармасини таъсис этиш тўғрисидаги Битимни (Анқара, 2023 йил 16 март) ратификация қилиш ҳақида

Конунчилик палатаси томонидан 2023 йил 10 октябрда қабул қилинган
Сенат томонидан 2023 йил 28 октябрда маъқулланган

1-модда. Туркий инвестиция жамғармасини таъсис этиш тўғрисидаги Битим (Анқара, 2023 йил 16 март) ратификация қилинсин.

2-модда. Ўзбекистон Республикаси Тикланиш ва тараққиёт жамғармасининг маблағлари Ўзбекистон Республикасининг Туркий инвестиция жамғармасидаги улушини Туркий инвестиция жамғармасини таъсис этиш тўғрисидаги Битимда (Анқара, 2023 йил 16 март) назарда тутилган мuddатларда шакллантириш, шу жумладан унинг бошланғич капиталлидаги 2 000 та акцияга обуна бўлиш билан боғлиқ харажатларни молиялаштириш манбаи эканлиги белгилансин.

3-модда. Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги Туркий инвестиция жамғармасини таъсис этиш тўғрисидаги Битимнинг (Анқара, 2023 йил 16 март) бажарилиши учун масъул бўлган ваколатли орган этиб белгилансин ҳамда Ўзбекистон Республикаси Тикланиш ва тараққиёт жамғармасига тегишли маблағларни ўтказиш бўйича бюрутманомалар тақдим этиб борилин.

4-модда. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Туркий инвестиция жамғармасини таъсис этиш тўғрисидаги Битим (Анқара, 2023 йил 16 март) бўйича депозитарий функциясини бажариши белгилансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2023 йил 1 ноябрь
№ УРҚ—875

Дунё нигоҳи

ТИНЧЛИКПАРВАРЛИК, МЕҲР-ОҚИБАТ, ЮКСАК ИНСОНИЙЛИК ИФОДАСИ

Президент Шавкат Мирзиёевнинг 31 октябрь куни Яқин Шарқдаги вазият кескинлашгани ҳақидаги баёноти халқаро сиёсий, эксперт ва жамоатчилик доираларида катта акс садо берди.

Ўзбекистон раҳбарининг Ҳазо сектори аҳолисига ёрдам кўрсатиш учун БМТнинг Яқин Шарқ агентлигига 1,5 миллион доллар ажратиш тўғрисидаги қарори, шунингдек, Фаластин халқи билан мустақам бирдамлигини билдириши ҳамда БМТ Бош Ассамблеяси ва Хавфсизлик Кенгаши томонидан илгари қабул қилинган қарорларга биноан ўзларининг мустақил давлатини ташкил этиш ҳуқуқини қўллаб-қувватлаши халқаро майдонда юқори баҳоланмоқда.

Холид Таймур АКРАМ, Покистондаги «Ягона келажақ жамияти» таҳлил марказининг ижрочи директори:

— Покистон Ўзбекистон Президентининг Ҳазо сектори аҳолисига гуманитар ёрдам кўрсатиш учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқ агентлигига 1 миллион 500 минг доллар ажратиш ҳақидаги қарорини ижобий баҳолайди.

Бугунги кунда бутун мусулмон дунёси Фаластинда беғуноҳ одамлар, жумладан, аёллар ва болалар ўлаётган вазиятдан хавотир билдирмоқда.

Ўзбекистон раҳбарининг қарори, биринчи навбатда, Фаластин халқи билан бирдамлик, тинч аҳоли орасида кўплаб қурбонлар бўлаётганидан қайғуриш, шунингдек, инсонпарварлик кўмаги кўрсатишга бўлган интилиш сифатида кутиб олинди.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг нуқтаи назари мусулмон олами раҳбарлари учун давлат арбоби саъй-ҳаракатининг ажойиб намунаси ҳисобланади. Улар ўз мамлакатларида хавфсизлик ва жамоат тартибини сақлаш учун зарур чоралар қўришлари лозим.

Ўзбекистон раҳбари халқ кайфиятини нозик ҳис этгани ҳолда ўзбек жамиятида динлараро ва миллатлараро барқарорлик ҳамда тинчликни сақлаш учун оқилона ва вазминлик билан ҳаракат қилади.

Шу қатори, Ўзбекистон раҳбари эзгуликка йўғрилган қарори билан Фаластиннинг БМТ резолюцияларига

мувофиқ ўз мустақил давлатини тузиши ҳуқуқини ҳам қўллаб-қувватлади ва инқироз ҳудудига ҳарбий ҳаракатларни зудлик билан тўхтатишга даъват этди.

Марс САРИЕВ, қирғизистонлик мустақил эксперт, сиёсатшунос:

— Президент Шавкат Мирзиёев 31 октябрь куни ҳукумат аъзолари билан учрашувда Ўзбекистон Яқин Шарқда тинчлик ўрнатилишини қўллаб-қувватлашини ҳамда Ҳазо сектори аҳолисига баҳоли қудрат ёрдам кўрсатиш учун Бирлашган

Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқ агентлигига 1 миллион 500 минг доллар ажратиш ҳақида қарор қабул қилгани ҳақида жуда муҳим баёнотини эълон қилди.

Менимча, бу ташланган жуда муҳим қадам бўлиши баробарида бошқа мамлакатлар, жумладан, Марказий Осиё минтақаси давлатлари учун Фаластин халқига кўмак кўрсатиш нуқтаи назаридан яхши мўжза ва намуна ҳисобланади.

Президент ташрифидан сўнг

АВТОМОБИЛЬ ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАРИ САВДО МАЖМУАСИ ОЧИЛДИ

Самарқанд туманида “AVTO MALL SAMARQAND” масъулияти чекланган жамиятининг автомобиль эҳтиёт қисмлари савдо мажмуаси иш бошлади.

Жорий йилнинг август ойида Самарқандда ташриф буюрган Президент Шавкат Мирзиёев мазкур бозорни ўз ичига олган савдо, саноат ва сервис мажмуаси қурилиш майдонида бўлганди. 37 гектар ҳудудни эгаллаган мажмуада умумий қиймати 2 триллион 79 миллиард сўмлик 7 та лойиҳа амалга оширилмоқда. Автомобиль эҳтиёт қисмлари бозори ушбу лойиҳаларнинг энг йириги бўлиб, 11 гектар майдонда барпо этилди.

Давлатимиз раҳбари ўн мингга яқин иш ўринлари яратиладиган лойиҳаларни ташлаштириш, ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, ишсиз аҳоли бандлигини таъминлаш муҳимлигини таъкидлаганди.

“Нурли келажақ ишонч сервис” масъулияти чекланган жамияти томонидан 500 миллиард сўмлик лойиҳа асосида бунёд этилган мажмуанинг очилиш маросимида вилоят жамоатчилиги вакиллари, тадбиркорлар қатнашди.

— Ушбу савдо маркази “Univer Pro Stile” МЧЖ лойиҳаси асосида бунёд этилди, — дейди “Нурли келажақ ишонч сервис” МЧЖ раҳбари Акбарали Қайюмов. — Мажмуанинг биринчи қаватида автомобиль эҳтиёт қисмлари савдоси-

«Халқ сўзи».

Орелия БУШЕЗ:

ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ ТАШРИФИ ҲАМКОРЛИГИМИЗНИ ЯНАДА ЧУҚУРЛАШТИРИШ УЧУН МУСТАҲКАМ ПОЙДЕВОР БЎЛАДИ

Сўнгги йилларда Ўзбекистон турли йўналишларда халқаро ҳамкорлик кўламини изчил кенгайтириб бормоқда. Айниқса, республикамиз Осиёдан тортиб, Европа ва Америка давлатларига чарча соҳада янгича тақлиф, ташаббуслар илгари сураётган юрт сифатида дунё ҳамжамияти эътирофига сазовор бўляпти.

Бугун йирик лойиҳалар устида иш олиб бораётган, турли мамлакатларда маданий салоҳиятини намойиш этиб келаётган юртимиз Европа давлатлари, жумладан, Франция билан ҳам яқин ҳамкорлик ўрнатган.

Ўтган йил ноябрь ойида Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Францияга иккинчи тарихий ташрифи амалга оширилди. Франция Республикаси Президенти Эммануэль Макрон 1-2 ноябрь кунлари расмий ташриф билан юртимизда бўлиб турибди.

Ушбу воқеа олдидаан Ў.А. муҳбири **Франциянинг Ўзбекистондаги Фавкулдада ва мухтор элчиси Орелия БУШЕЗ** билан икки томонлама алоқаларнинг ҳозирги ҳолати ва истиқболи хусусида суҳбатлашди.

— Орелия Бушез хоним, келинг суҳбатимизни ўтган йил икки давлат ҳаётида беқиёс аҳамият касб этган ташриф билан бошласак. Шавкат Мирзиёевнинг Парижга амалга оширган ташрифи доирасида эришилган келишувлар, имзоланган ҳужжатлар ижроси бўйича ўтган давр мобайнида қандай ишлар амалга оширилди?

— Президент Шавкат Мирзиёевнинг 2022 йил ноябрь ойида Парижга ташрифи, энг аввало, иқтисодий, маданий ва сиёсий жиҳатдан жуда бой, сермазмун бўлди.

ТИНЧЛИКПАРВАРЛИК, МЕҲР-ОҚИБАТ, ЮКСАК ИНСОНИЙЛИК ИФОДАСИ

Уйлайманки, Ўзбекистон етакчисининг ташаббуси эътибордан четда қолмайди ва минтақада қўллаб-қувватланади. Жумладан, Қирғизистон ҳам жамоат ташкилотлари орқали Фаластин халқи учун инсон-

парварлик юкларини шакллантироқда. Марказий Осиёдаги барча давлатларнинг ҳамжиҳатлигидаги нуктаи назари мажбур вазиятни тезроқ ҳал қилишга кўмаклашади ҳамда Яқин Шарқдаги урушни тўхтатишга ёрдам беради.

Илгар ВЕЛИЗАДЕ, «Жанубий Кавказ» сийосатшунослар клуби раҳбари (Озарбайжон):

— Ўзбекистон раҳбарининг баёноти халқроқ ҳуқуқ меъёрлари ва тамойилларини қатъиян қўллаб-қувватлаш, ўз зиммасига олган мажбуриятларни адо этиш, жумладан, Ўзбекистоннинг Ислоҳ ҳамкорлик ташкилотига доирасида ифодасини топан аънавий ташқи сиёсий стратегиясининг руҳи ва моҳиятига тўла

мос келадиган қадамдир. Расмий Тошкент мустақил Ўзбекистон давлати вужудга келган бутун тарихи давомида ҳеч қачон ўз сўзида қайтмаган, халқроқ ҳуқуқ меъёрларини, жумладан, гуманитар ҳуқуқни бузмаган ва дунёнинг турли бурчақларида унга қатъий риоя этилиши тўғрисида сўзлаш учун мамлакатнинг тўласинча маънавий ҳаққи бор.

Бугун кўп жабр кўрган Фаластин заминида беғуноҳ исроилликлар ва фаластинликларнинг яна қони тўкилмоқда, гуманитар вазият ёмонлашмоқда, одамлар нобуд бўлмоқда ва аф-

суски, бу инкирознинг кўлами ортмоқда. Ўзбекистон бўлаётган воқеалардан четда турмасдан, Фаластин халқига, Газа аҳолисига инсонпарварлик кўмаги юбориш орқали уларни қўллаб-қувватлаш учун амалий қадамларни ташламоқда.

Ушбу ёрдам ва гуманитар келишувга даъват фақат сиёсий аъналарга хурматгина эмас, бу, шунингдек, эъроонлики худлик билан тўхтатиш ва музокаралар столига ўтиришга даъватдир.

Ушбу ёрдам ва гуманитар келишувга даъват фақат сиёсий аъналарга хурматгина эмас, бу, шунингдек, эъроонлики худлик билан тўхтатиш ва музокаралар столига ўтиришга даъватдир.

«Дунё» АА.

Орелия БУШЕЗ:

ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ ТАШРИФИ ҲАМКОРЛИГИМИЗНИ ЯНАДА ЧУҚУРЛАШТИРИШ УЧУН МУСТАҲКАМ ПОЙДЕВОР БЎЛАДИ

Бу воқеа тўрт йил аввал амалга оширилган биринчи ташрифдан кейин мамлакатларимиз мисли кўрилмаган даражада яқинлашган, давлатларимиз раҳбарлари ўртасидаги дўстлик риштаси янада мустаҳкамланганининг исботидир.

Мазкур ташриф чоғида икки давлат етакчилари Лувр музейи ва Араб дунёси институтида ўзбек маданияти ва тарихий меросига бағишланган икки нобўз кўргазмани очиб берди. Бу лойиҳалар Франция жамоатчилиши ва пойтахтга ташриф буюрган сайёҳлар томонидан кўзга олиқ кўтиб олинди. Луврдаги «Ўзбекистон воҳоларининг мўъжизалари» кўргазмасига 300 мингдан зиёд кишилар ташриф буюрганини мамнуният билан таъкидламоқчи эдим.

Келишувлар турли соҳаларни қамраб олиб, жами ўн учта ҳужжат имзоланди. Яқинда қабул қилинган қўшма баёнотда давлат раҳбарлари учрашуви қандай қайфиятда ўтгани, ўзаро муносабатимиз, истиқболдаги қарарлар акс этди.

Умумий қиймати 5 миллиард еврога тенг ўттиздан зиёд иқтисодий битимлар имзоланди. Булар орасида жами 1 миллиард еврога тенг Франция тараққиёт агентлиги кредит дастури алоҳида аҳамиятга эга.

Келишувлар доирасидаги лойиҳалар бўйича ишлар айна пайт қизгин давом этмоқда. Қувонарлиси, аниқ натижаларга эришилган. Таълим соҳасидаги ҳужжатлар француз тилини ўқитиш бўйича ҳамкорлигимизга сезиларли туртки берди.

Маълумки, Франция ва Ўзбекистон аэроавиатика соҳасида узок вақт давомида ҳамкорлик қилиб келаяпти. Жумладан, «Узавиация» фуқаро авиацияси агентлиги ва Франция Фуқаро авиацияси бош бошқармаси ўртасида имзоланган келишув доирасида ўзбекистонлик ўн икки нафар инспектор Тошкент шаҳрига тақлиф этилган француз мутахас-

сиси томонидан назорат текшируви ўтказиш бўйича семинар-тренингда қатнашган. Франция иқлим ўзгариши каби глобал муаммоларга ҳам алоҳида эътибор қаратмоқда. Айниқса, Марказий Осиёда сув муаммоси жуда долзарб. Марказий Осиё халқроқ институти ва Франциянинг Марказий Осиё тадқиқот институти ўртасида имзоланган келишувга мувофиқ, «Марказий Осиёда сув» мавзусига бағишланган анжуман ҳамкорликда ташкил этилди.

Иқтисодий соҳада ҳам кўплаб мисоллар келтириш мумкин. 2022 йил ноябрь ойида имзоланган келишув доирасида энг кўзга кўринган ютуғимиз «Uzbekistan Airways» АЖ учун «Эйрбус А320/А321» ва «Силкэвиа АТР72-600» сотиб олинди. «Алстом» билан имзоланган «Йўл харита»си асосида йўлга қўйилаётган бўлажак Тошкент трамвай тизими, «Суез» компанияси томонидан пойтахт сув таъминоти тизимини модернизация қилиш каби йирик лойиҳалар ҳам мавжуд.

— Президент Эммануэль Макрон Ўзбекистонга илк расмий ташрифини амалга оширмоқда. Сизнингча, юқори мартабали меҳмоннинг келиши, ўтадиган тадбирларнинг аҳамияти ниҳада?

— Президент Эммануэль Макроннинг расмий ташрифи бир неча жиҳати билан тарихий воқеа. Биринчидан, бу Франсуа Миттераннинг 1994 йил апрелдаги сафаридан кейин Франция етакчисининг Ўзбекистонга илк бор келиши. Иккинчидан, бу ташриф 1993 йил 27 октябр санасида икки давлат ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Битим имзоланишига ўттиз йил тўлиши муносабати билан амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон Фарбдаги ҳамкорлари орасидан биринчи бўлиб имзоланган Битим мамлакатингиз мустақилликка эришгандан кейин юртимизга билдир-

ган юксак ишончини кўрсатади. Ушбу ҳужжат икки томонлама муносабатни ривожлантириш учун мустаҳкам замин яратди. Алоқаларимиз кейинги йилларда барча соҳада мисли кўрилмаган даражада жадал тус олди.

Президентимизнинг ташрифи тарихий аҳамиятга эга экани ҳам шундан: бу ҳамкорлигимизни янада чуқурлаштириш учун мустаҳкам пойдевор бўлади. Ва ниҳоят, ушбу ташриф учун Самарқанд шаҳри танлашиши билан Европа давлатлари раҳбарларининг Ўзбекистонга амалга оширган ташрифларидан ажралиб туради.

— Президент Шавкат Мирзиёевнинг ўтган йил Париж шаҳрига амалга оширган ташрифи Ўзбекистонга бағишланган икки кўргазманинг очилиши билан ўзига хос маданий аҳамият касб этди, қолаверса, кўплаб институти ва иқтисодий шартномалар тузиш имконини берди. Франция Президентининг ташрифида нималар кутамиз?

— Расмий ташриф тўртта асосий мақсадни кўзлаган: Франция Президенти Ўзбекистон суверенитетини қўллаб-қувватлашни ва мамлакатнинг халқроқ шериклик алоқаларини диверсификация қилиш истиғини намойиш этиш ниятида. Бу, айниқса, Афғонистонда Талибон ҳокимиятга қайтган ва Россия — Украина зиддияти давом этаётган бир пайтда муҳим аҳамиятга эга.

Энг муҳими, мазкур ташриф янги иқтисодий ҳамкорликни йўлга қўйиш орқали муносабатимизни энергетика, шаҳар хизмати, транспорт соҳаларидаги шериклигини янада кенгайтириш имконини беради.

Бугун бўлиб ўтадиган бизнес форуми доирасида Франциянинг йирик компаниялари ва Ўзбекистон ҳукумати ўрта-

сида бир қанча келишувлар имзоланади. Мазкур анжуман 50 дан зиёд француз компаниялари вакилларини жамлайди, бу Франция компанияларининг Ўзбекистонга қизиқиши ва иштиғи ортиб бораётганидан далolat. Президент икки томонлама Савдо-саноат палатаси очилишида ҳам иштирок этади. Демак, иқтисодий муносабатларимизда янги сурбат чинакамга акс этади.

Яна бир мақсад: глобал муаммолар, хусусан, Марказий Осиёга тасйир этувчи иқлим ўзгариши билан боғлиқ масалалар бўйича ҳамкорликни рағбатлантириш. Бу масала бўйича сиёсий мулоқотдан ташқари, Франция тараққиёт агентлиги томонидан ажратилган инвестиция эвазига Ўзбекистоннинг «яшил энергия»га ўтиш борасидаги саъй-ҳаракати қўллаб-қувватланади.

Яна бир муҳим йўналиш — ўзбек ёшлари ва таълим. Бунда биз Президент Мирзиёев белгилаб берган устувор йўналишларни қўллаб-қувватлаймиш. Таълим вазирликлари ўртасида француз тили ўқитувчилари малакасини ошириш, касб-хунар, мактабга таълим тизими ва мактаб ўқувчилари учун «ДЕЛФ» сертификатини жорий этиш каби мавзуларни қамраб олган келишув имзоланади.

Макрон Самарқанд француз альянсини очилиш маросимида қатнашади. Самарқанд шаҳрининг тарихий қисмида жойлашган ушбу француз тили ва маданияти маркази француз тилини ўрганиш истиғидига ёшлар учун энг сеvimий жойга айланиши, шубҳасиз. Мажмуанинг очилиши тарихий шаҳарда француз сайёҳлари сонини кўпайтиши туфайли француз тилига нисбатан ортаётган кучли талабга муносиб жавоб бўлади.

ЎЗА МУХБИРИ
Бехруз ХУДОБЕРДИЕВ
сўхбатлашди.

Давра суҳбати

Ўзбекистонда етиштирилган мева-сабзавотлар ҳақиқий брендга — савдо белгисига айланди

Мамлакатимизнинг Пекиндаги элчихонасида Ўзбекистоннинг иқтисодий, сармовий ва сайёҳлик салоҳиятига бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди.

Тадбирда савдо, транспорт, логистика, электроника, саноат ишлаб чиқариш, энергетика, қишлоқ хўжалиги, хизмат кўрсатиш, сайёҳлик каби соҳаларда фаолият олиб борадиган Хитойнинг 20 дан ортик йирик компания ва ташкилотларининг раҳбарлари иштирок этди.

Давра суҳбатида мамлакатимизда бизнес муҳитини яхшилаш бўйича эришилган муваффақиятлар, Ўзбекистоннинг бой тарихий-маданий мероси, туризм ҳаёсидаги ўзгариш ва кўлга киритилаётган эътиборга молик муваффақиятлар, жумладан, виза тартиб-таъминларини енгилаштиришда хорижий инвесторлар учун кенг имкониятлар яратилгани тақдим қилинди.

Тадбир иштирокчилари мамлакатимизда ишбилармонлар ҳамда хорижий сармоядорлар учун яратилган қулайлик ва имтиёзлар, инвесторларни қўллаб-қувватлашга йўналтирилган саъй-ҳаракатларни юқори баҳолашди.

«Beijing Belt & Road Cooperative Community» президенти Хуа Хань Хитой ва Ўзбекистон ўртасида барча соҳада самарали алоқалар йўлга қўйилгани хусусида тўхталар экан, «Бир макон, бир йўл» ташаббуси доирасида икки давлат турли жаҳаларда, шу жумладан, саноат, энергетика, инфратузилмани ривожлантириш, транспорт, логистика, қишлоқ

хўжалиги, туризм йўналишларида ўзаро ришталарни янада мустаҳкамлаётганини таъкидлади.

«E-to-China.com (ETCN)» бош директори Ху Цун Ўзбекистоннинг минтақа иқтисодий ривожланишидаги ўрни ва таъсири охиб бораётганини қайд этиб, «Рақамли Ипак йўли» ташаббусининг жадал ривожланиши минтақа мамлакатларининг иқтисодиётини ўзгартиришга имкон яратиши ва ўзи раҳбарлик қилаётган компания бу соҳада Ўзбекистон компаниялари билан ўзаро ҳамкорликка тайёр эканлигини айтди.

«Optima Integration Group» компаниясининг Халқроқ алоқалар департаменти бош директори Ян Биньбинь Ўзбекистонда етиштирилган мева-сабзавотлар катта эътиборга эга бўлган ҳақиқий брендга — савдо белгисига айланганини ва бу махсулотлар юқори даражада рақобатбардош эканлигига тўхталди.

Унинг айтишича, «Optima Integration Group» компанияси қишлоқ хўжалиги махсулотларини саноати тармоғига фаолият кўрсатади. Ян Биньбинь келажакда Ўзбекистонда етиштирилган табиий махсулотларни Хитой бозорига олиб келиш ниятида эканлигини билдирди.

«Дунё» АА.
Пекин

ИЛМ-ФАН ВА ТАЪЛИМДА ИСТИҚБОЛЛИ АЛОҚАЛАР

Бугун Франция олий таълим тизими жаҳонда етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Бунинг асосий омилли француз олий таълим муассасаларининг ўз корпоратив, академик ва илмий тадқиқот тамойилларига содиқ қолган ҳолда динамик ривожланиш ҳамда глобал ўзгаришларга тезда мослашувчанлик кўрсатаётганидир. Француз университетлари ишлаб чиқариш корхоналари билан алоқаларни мустаҳкамлаш ва халқроқ ришталарни кенгайтириш орқали таълимда чуқур ихтисослашув йўлидан бормоқда. «Quacquarelli Symonds», «Times» каби жаҳоннинг етакчи рейтинг агентликлари рўйхатида юқори минталикка кирувчи олий таълим муассасалари қаторида Франциянинг камиди 30 та университети доимий жой олиб келаётгани ушбу саъй-ҳаракатларнинг яққол натижасидир.

Мушоҳада

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Францияга ташрифи давомида имзоланган ҳужжат ва декларациялар қаторида маданий-тарихий мерос, мактабга, халқ ва олий таълим, давлат хизмати ривожлантириш соҳасидаги келишувлар мавжудлиги алоҳида эътиборга молик.

2021 йил октябр ойида Ўзбекистон — Франция биринчи таълим форуми Тошкент шаҳрида ўтказилган бўлса, иккинчи форум 2022 йил ноябрда Париж шаҳрида бўлиб ўтди. Шу кунлари жаҳонга машҳур Лувр музейида Ўзбекистон маданий меросининг биринчи кўргазмаси ҳам очилиб минглаб санъат, маданият, тарих ихлосмандларини ўзига жалб этди. Ушбу кўргазма ташкилотчиларидан бири, ўзбек — француз маданий алоқалари ривожланишига ўз хиссасини қўшиб келаётган Лувр музейи Ислоҳ санъати департаменти археолоғи, машҳур олим Рокко Рантега яқинда Бухоро давлат университети фахрий профессори унвони топирилди.

Бухорода Франция тарихи ва француз тилини ўрганишга катта эътибор берилмоқда. Вилоятдаги француз тили ўқитиларидаги мактаблар ўқитувчилари, ўрта махсус ва олий таълим босқичидаги талабалар француз тили кўникмалари бўйича республикамизда етакчилардан хисобланади.

Бухоро ва Рюэй-Мальмезон

шаҳарлари ўртасида биродарлик муносабатлари ўрнатилган бўлиб, расмий ва тадбиркорлар делегацияларининг мунтазам мулоқотлари, маданий соҳадаги қўшма лойиҳалар, кўргазма ва тақдиротларнинг ташкил этилиши муносабатларнинг янада мустаҳкамланишига хисса қўшмоқда.

2019 йилнинг апрель ойида Рюэй-Мальмезон шаҳрининг марказий боғларидан бирида «Ўзбек боғи» очилиб, унинг худудида бухоролик буюк олим Абу Али ибн Сино хайкали ўрнатилди. Жорий йилда Наврўз байрами муносабати билан боғда ўзбек боғдорчилигининг беазаги бўлган анор кўчатлари экилди.

Бухоро давлат университети ҳам Франция олий таълим муассасалари билан яқин ҳамкорлик ўрнатган. Аслида, француз олий таълими, маданияти, тили ва адабиёти билан таниши йўлидаги илк ташаббус 1969 йилда Бухоро давлат педагогика институти (ҳозирги Бухоро давлат университети) тарихида Франция тили кафедрасининг ташкил қилинишига бориб тақалади. Албатта, бу ўзаро тил ва маданият борасида ҳамкорликни ривожлантириш йўлида ташланган илк қадам бўлмаса-да, том маънода ёшларга буюк француз наомандлари Виктор Гюго, Жюль Верн, Александр Дюма, Онеоре де Бальзак, Жан-Батист Мольер, Ги де Мопассан меросини ас-

лий матнларда ўрганиш билан бир қаторда дипломатик алоқаларни ривожлантиришга замин яратган. Бугунги кунгача ярим асрдан охиб давр ўтса-да, француз тили ва маданиятини ўрганишга бўлган ҳаракатлар кўна Шарқ дурдонаси саналмиш Бухорода ўз аҳамиятини йўқотган эмас.

Бухоро давлат университети француз тилини ўрганиши талабалари Франциянинг Ўзбекистондаги элчихонаси томонидан ташкил этилган «Талабалар ва ўқувчилар ўртасида театр ва кўшк фестивали», «Франкофония» тил байрами, «ДЕЛФ-ДАЛФ» ўқув ва тил имтиҳонлари ҳамда республика ва халқроқ фан олимпиадалари, танловларда иштирок этиб, фахрли ўринларни эгаллаб келмоқда.

Айни чоғда Франциянинг етакчи олий таълим муассасаларидан ҳисобланувчи Париж-Сақле, Сорбонна, Франсуа Рабле номлидаги Тур, Гренобль-Альп университетлари билан илмий йўналишларда ҳамкорлик ўрнатилган, ўзаро профессор-ўқитувчи, тадқиқотчи ва талаба алмашини амалга оширилмоқда. «Француз альянси» билан ҳамкорлик кўламини тобора кенгайтириб, француз тилини биллиш сертификатлари эга бўлганлар сонини охиб бормоқда. «Эл-юрт умиди» жамғармаси танловлари гойибларини сифатида бир неча тадқиқотчи ўз илмий ишларини Францияда давом эттирмоқда.

2021 йилда «Франция — Марказий Осиё» парламентлараро дўстлик гуруҳи делегациясининг юртимизга ташрифи доирасида камингага Франция Сенатининг махсус кўкрак ни-

шони топирилди. Буни университетда француз тили ва маданияти, тарихий меросини ўрганиш борасида бажарилаётган ишларнинг эътирофи сифатида қабул қилдик.

Франциянинг мамлакатимиздаги Факултетада ва муҳтор элчиси Орелия Бушезнинг 2022 йилда университетимизга ташрифи чоғида эришилган келишувлар олий таълим муассасалари ўртасидаги ҳамкорликнинг янада ривожланишига туртки берди. Натижада Франция элчихонасининг ташаббуси билан Виши шаҳридаги «CAVILAM» француз тили марказида бугунги кунда долзарб бўлиб турган «STEM фанларини ўқитишда француз тили имкониятларидан фойдаланиш», «Француз тилини ўқитишда замонавий тенденциялар» малака ошириш курсларида БухДУ ўқитувчиларининг малака оширишлари йўлга қўйилди. Бу ўша йилнинг ўзида 9 нафар профессор-ўқитувчимиз ушбу малака ошириш курсларини битириб қайтди.

«VATEL» меҳмонхона ва туризм мактаби билан ҳамкорлигимиз алоҳида аҳамиятга эга. Жаҳон академик рейтингларида «Туризм ва меҳмондўстлик» соҳаси бўйича жаҳонда 11-ўрин, Францияда 1-ўринни эгаллаб турган «VATEL» гуруҳи 1981 йилда ташкил этилган бўлиб, бугунги кунда ўз таълим муассасалари, ресторани, меҳмонхоналари мавжуд бўлган йирик таълим кластерига айланган. У жаҳондаги меҳмонхона ва туризм менежменти йўналишидаги илк ва йирик бизнес мактаблар гуруҳи ҳисобланади. Айни чоғда унинг жаҳон бўйлаб 50 дан кўп шаҳарларда филиаллари фаолият кўрсатмоқда.

Бухоро давлат университети

Умуман олганда, Бухоро давлат университетида Франция таълим муассасалари билан йўлга қўйилган ҳамкорлик мамлакатимизда замонавий билимларни эгаллаган, ўз касбининг устаси бўлган етук кадрларни тайёрлашга, шунингдек, давлатлараро дўстлик муносабатлари ривожига ҳам муносиб хисса бўлиб қўшилмоқда, десак, муболага эмас.

«VATEL» меҳмонхона ва туризм мактаби ўртасидаги алоқалар 2019 йилда ўрнатилган бўлиб, шу йилда ўзаро ҳамкорлик шартномаси ҳамда «VATEL» таълим дастурларини йўлга қўйиш бўйича франшиза келишув имзоланган. Эътиборга молик жиҳати, БухДУга тегишли бўлган франшиза Ўзбекистондан ташқари Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистон ва Афғонистонни ҳам қамраб олади. Яъни ушбу худудларда «VATEL» дастурларини йўлга қўймоқчи бўлган давлат ёки хусусий таълим муассасалари БухДУ ва «VATEL» билан ўзаро келишган ҳолда фаолият юритиши лозим бўлиб, таълим сифати доимий назорат қилиб борилади.

2023 йилда ушбу таълим кластери бакалаврият дастурини муваффақиятли яқунлаган 37 нафар битирувчи ҳам «VATEL», ҳам БухДУ дипломларини олди, яна 19 нафар битирувчи дипломолди амалиётини ўтаётди. Бундан ташқари, 68 нафар талаба турли босқичларда таълим олмақда. Талабаларнинг барчаси филиаллар ўртасида талаба алмашинувини йўлга қўйиш учун махсус ишлаб чиқилган Марко Поло дастури доирасида Франция, Таиланд, Малайзия, Туркия ва бошқа мамлакатлардаги филиалларда амалиёт ўтаб қайтади. Таълим тили инглиз тилида бўлиб, бакалаврият дастури яқунлашишига мис равишда, 2023/2024 ўқув йилидан бошлаб «Халқроқ меҳмонхона менежменти» магистратура дастури ҳам йўлга қўйилди. Франшиза асосида Тошкент шаҳрида, Қирғизистонда, Тожикистонда «VATEL» филиалларини очиб бўйича музокаралар олиб борилмақда.

Обиджон ҲАМИДОВ,
Бухоро давлат университети ректори,
иқтисодиёт фанлари доктори, профессор.

МАҲАЛЛАНИНГ ФРАНЦИЯЛИК БУВИЖОНИ

Кўхна Бухоронинг «Жалол Икромий» маҳалла фуқаролар йиғини худудида жойлашган қадимий кўчалардан бирида «Helene Oasis» деган ёзувни кўриш мумкин. Шарқона услубда бунёд этилган бу ховлидан сайёҳлар, хусусан, Франциядан ташриф буюрадиган меҳмонларнинг қадами узилмайди. «Helene Oasis» масъулияти чекланган жамиятига қарашли ушбу меҳмонхона фаолияти франциялик Элен Пелос хоним томонидан йўлга қўйилган.

Дўстлик ришталари

Мабодо, ховлининг қадимий эшигини чертиб, ичкарига кирсангиз, Элен хоним ўзбек тилида «Ассалому алайкум, хуш келибсиз!» дея халқимизга хос очик чеҳра билан кутиб олади.

Элен Пелос Франциянинг Безансон шаҳридан. 30 йилдан зиёд вақт мобайнида ўз юртида консерваторияда талабаларга сабоқ берган. Нафақага

чиққач, сайру саёхатни одат қилган.

— Бухорога 2006 йилда келдим-у, неча минг йиллик тарихга эга, самимий одамлар, айниқса, ёшлар билан гавжум қадимий шаҳарга ипсиз боғланиб қолдим, — дейди у ҳар гал қизувчан юртдошларимизга. — Бу кўхна шаҳар мени ўзига оҳанрабодек жалб этди. Орадан икки йил ўтиб, жамғар-

мамнинг бир қисмига шу ердаги ховлилардан бирини харид қилиб, меҳмонхона очдим.

Меҳмонхона иш юритувчиси Лола Облокулованинг билдиришича, Элен хоним ҳар йили икки бор Бухорога келиб, 3-4 ой яшаб кетади. Кўни-кўшнлар билан суҳбатлашади. Миллий музика санъатимиз ҳамда шарқона таомларимиз ҳақида гурунлашишни хуш кўради. Қурбон ҳайитида жонлик сўйиб, маҳалладошларга ҳайитлик улашганига нима дейсиз?!

Этимш ёшни қоралаб қўйган Элен хоним алақачон маҳалланинг бувижонисига айланган.

Юқорида ўзбек — француз халқлари ҳамкорлиги, дўстлигига оид кичик бир далил келтирдик. Ваҳоланки, икки давлат ўртасидаги алоқалар қамрови жуда кенг.

Дейлик, юртимиз таълим муассасаларида француз тилини ўқитиш борасида

бой тажриба тўпланган. Шу ўринда биргина Гижудовон туманидаги 62-ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабини мисол тариқасида келтириш мумкин. Француз тилини чуқур ўргатиш борасидаги ютуқларидан келиб чиқиб, бу билим даргоҳига «Франциянинг Ўзбекистондаги мактаби», дея таъриф беришади.

Мазкур мактаб асосчиси, «Эл-юрт хурмати» ордени соҳибни марҳум Саид Раҳмонов француз тилига оид бир қатор дарсликлар ҳаммуаллифи саналади. Заҳматқас ўқитувчи Франциянинг 1808 йилда таъсис этилган «Палим-академик» ордени билан тақдирланган эди.

Дарвоқе, Бухоро билан биродарлашганлар қаторида Франциянинг қадимий кентларидан бири — Рюэй-Мальмезон шаҳри ҳам бор.

Истам ИБРОҲИМОВ
(«Халқ сўзи»).

Сенатор ва ҳаёт

МАҚСАД — МУАММОЛАРГА ЕЧИМ ИЗЛАШ

Кейинги йилларда юртимизда хотин-қизларнинг фаоллигини ошириш, уларнинг барча йўналишда салоҳиятини юзага чиқариш, айниқса, ижтимоий-иқтисодий ислохотлар жараёнидаги иштирокини кучайтиришга катта эътибор қаратилмоқда. Шу сабаб ҳаракатлар тўғрисида ола-сингилларимиз турли даражадаги раҳбарлик лавозимларида ҳам самарали меҳнат қилиб узларини кўрсатиб келмоқда.

Хусусан, бир муддат аввал Яққасарой тумани ҳокими лавозимига аёл раҳбар номзоди кўрсатилган ва у маҳаллий Кенгаш депутатлари томонидан бир овоздан маъқулланган эди. Ушбу мажлисда иштирок этган Олий Мажлис Сенати Раиси туман аҳолиси турмуш даражасини янада яхшилаш билан боғлиқ бир қатор вазифалар ҳусусида тўхтаган.

Кунини кеча Сенат Раиси Танзила Норбоеваннинг туман фаолилари билан бўлиб ўтган учрашувида ҳам худуднинг иқтисодий ривожлантириш бўйича мавжуд салоҳият хали тўла ишга солинмагани, ижтимоий соҳа объектлари, кўп қаватли уйлар, улардаги коммунал хизматлар сифатини ошириш бўйича аҳолини ташвишга солаётган қатор муаммолар борлигига эътибор қаратилди.

Уз навбатида, шу каби муаммоларни тизимли ҳал этиш ҳамда тумани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳоли муаммоларини чуқур таҳлил асосида бартарат қилиш мақсадида Сенат аъзолари, Вазирлар Мақамаси, мутасадди вазирлик ва идоралар, Тошкент шаҳар ва Яққасарой тумани ҳокимлиги масъулларидан иборат ишчи гуруҳ тўзилиди.

Ишчи гуруҳга икки ҳафта муддатда тумандаги ижтимоий-иқтисодий ривожланти-

ришга оид муаммоларни, мавжуд имкониятларни тўлиқ таҳлил қилиш орқали ҳолатни яхшилашга оид қўшимча чораларни ишлаб чиқиш вазифаси топширилди.

Унда аҳолининг фикр-мулоҳазаларига устуворлик бериш, улар дуч келаятган, жумладан, тумандаги ижтимоий соҳа муассасаларини таъмирлаш, қолаверса, йўл, ичимлик ва оқова сув тармоқларини яхшилаш, шунингдек, янги хизмат кўрсатиш соҳалари ва объектларини ташкил этиш, аҳолини даромадли меҳнат билан банд қилиш, камбағалликни қисқартириш масалаларига алоҳида урғу берилиши кераклиги таъкидланди.

Қолаверса, инвестицияларни кенг ҳал қилиш, маҳаллий саноатни ривожлантириш ва экспорт ҳажминини ошириш, маҳаллалар учун яратилган маблағлардан самарали фойдаланиш каби йўналишларни қамраб олиш бўйича ҳам тавсиялар берилди.

Туман депутатларидан эса ушбу чораларни ишлаб чиқишда ва белгилаб олинган вазифаларнинг вақтида ҳамда сифатли бажарилиши юзасидан депутатлик назоратини амалга оширишлари талаб этилди.

Мулоқот давомида туман фаоллари ҳам ўз фикрларини билдирди.

«Халқ сўзи».

Сенат кўмитасида

ДАВЛАТ ОРГАНЛАРИДА ОЧИҚЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ ИШЛАРИ ҚАЙ ҲОЛАТДА?

Бугунги кунда давлат органлари ва ташкилотлари фаолияти очиклиги, шаффофлиги, ҳисобдорлигини таъминлаш юртимиз сийосатининг устувор йўналишларидан ҳисобланади.

Шундан келиб чиққан ҳолда Олий Мажлис Сенати Ахборот сийосати ва давлат органларида очиклигини таъминлаш масалалари кўмитаси томонидан парламент назорати доирасида кенг қўламли ишлар олиб борилаётган. Хусусан, давлат органлари ва ташкилотларида очиклигини таъминлаш бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳолати доимий тарзда таҳлил этиб келинаётган.

Кўмитанинг кунини кеча бўлиб ўтган мажлисида ҳам «Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиклиги тўғрисида»ги Қонуннинг Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирилик ҳамда унга қарашли ташкилотларда қандай ижро этилаётганлиги атрофида муҳокама қилинди.

Таъкидланганидек, вазирилик ва унинг тасаруфидоги ташкилотлар томонидан 2023 йилнинг ўтган 9 ойида очиклигини таъминлаш йўналишида қатор ишлар бажарилган. Масалан, ижтимоий аҳамиятга молик маълумотлар веб-сайт, очик маълумотлар порталига (data.egov.uz) ўз вақтида жойлаштирилган. Айни чоғда жамоатчиликни вазирилик фаолиятининг етарлича бохабар қилиш мақсадида 20 та брифинг ҳамда 7 та пресс-тур ўтказилиб, янгиликлар аҳолига етказилган.

Йўналишда шу каби ижобий ишлар баробарида вази-

лик ва унинг таркибий тузилмаларида очиклигини таъминлаш борасида йўл кўрсаткичлари ҳам бўлиб ўтиди. Хусусан, айрим худудий бош бошқармаларнинг расмий веб-сайтида ижтимоий аҳамиятга эга маълумотлар ўз муддатида жойлаштирилмаган. Оила ва хотин-қизлар кўмитаси худудий бошқармаларида ахборот хизматлари ташкил этилмаган.

Маҳаллабай ишлаш ва тadbиркорликни ривожлантириш агентлигида эса ҳозиргача расмий веб-сайт фаолияти талаб даражасида йўлга қўйилмаган ҳамда ахборот хизматига маълум шаш тайинланмаган. Вазирилик тизимидаги ташкилотларнинг ақсарида фаолиятига оид ҳисоботлар, харид комиссиялари таркиби, мансабдор шахсларнинг хизмат сафарлари тўғрисидаги маълумотлар жойлаштирилмаган ҳолда.

Шулардан келиб чиқиб, сенаторлар томонидан очиклигини таъминлаш борасидаги ишларни янада жонлантириш ва вазирилик фаолиятига алоқадор ахборотлардан жамоатчиликни ўз вақтида бохабар қилиш юзасидан зарур тавсиялар берилди.

Муҳокама этилган масала юзасидан Сенат кўмитасининг тегишли қарори қабул қилинди.

Зокир ХУДОЙШУКУРОВ («Халқ сўзи»).

«Янги Ўзбекистон — ИЖТИМОЙ ДАВЛАТ» ТАМОЙИЛИ — АМАЛДА

Янги таҳрирдаги Конституциямизда «Янги Ўзбекистон — ижтимоий давлат» деган тамойил қатъий белгиланган. Бу бежиз эмас. Чунки «ижтимоий давлат» негизда «Инсон қадрини улуғлаш» ғояси ётади. Бу ҳар бир фуқаронинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатларини қамраб оlish, сифатли таълим ва тиббий хизмат, болалар, хотин-қизлар, кексалар, ногиронлиги бор шахсларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, муҳтожлар бандлиги, уларни уй-жой билан таъминлаш, ҳафсиз меҳнат шaroитларини қамраб оlish деганидир.

Фикр

Таъкидлаш жоиз, кейинги йилларда бу борадаги қонун ҳужжатлари, ижтимоий дастурларда белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш ҳаракатлари яқли ички маълумотга нисбатан 2 баравар оshиб, нафақа олувчи оилалар қамрови 5 баравар кўпайди. Ҳар бир муҳтож инсонга унинг реал эҳтиёжидан келиб чиқиб ёрдам кўрсатиш имконияти яратилди ва бу йўналишда мутлақо янги, ўзига хос тизим яратилди. Жумладан, «темир дафтар», «аёллар дафтари», «ёшлар дафтари», маҳаллабай ва ҳонадонбай ишлаш механизмлари айнан шу мақсадлар учун жорий этилган бўлиб, хотин-қизлар, ёшлар, умуман, ижти-

моий ёрдамга муҳтожлар муаммо ва камчиликлари манзилли ўрганилиб, ўз вақтида ва самарали ҳал этиш чоралари кўрилмоқда.

Маълумки, кексалар ва муҳтожлар, кам таъминланган оилаларга ёрдам, меҳр-мурувват кўрсатиш халқимизнинг эзгу қадриятларидан саналади ва бундад сый-ҳаракатлар бугун янгича маъму-маъно касб этмоқда. «Беш муҳим ташаббус», «Ҳар бир оила — тadbиркор», «Обод маҳалла», «Ёшлар — келажикимиз», «Обод қишлоқ» каби дастурлар шу мақсадлар учун хизмат қилватганини алоҳида эътироф этиш лозим.

Юқоридаги фикрларимиз исботини

Конституциявий қонун: АРАЛАШ САЙЛОВ ТИЗИМИ — ДЕМОКРАТИК ИСЛОХОТЛАРИНИҒ МУҲИМ БОСҚИЧИ

Акс садо

Шерзод ҚУЛМАТОВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати:

— Сайлов — демократик давлатнинг муҳим белгиси. Дунёнинг ривожланган мамлакатларида синовдан ўтказилган аралаш сайлов тизими муваффақиятли ўтган сайлов тартибларини яхшилаш, шунингдек, янги хизмат кўрсатиш соҳалари ва объектларини ташкил этиш, аҳолини даромадли меҳнат билан банд қилиш, камбағалликни қисқартириш масалаларига алоҳида урғу берилиши кераклиги таъкидланди.

Хозирги кунда юртимизда сайлов жараёнлари мажоритар тартибда ўтказилиб, Қонунчилик палатаси депутатлари ушбу сайлов тизими асосида, яъни худудий ҳал мандатли округ бўйича сайланади.

Ўзбекистондаги амалиёт ва ҳозирги давлатлар таърибаси мажоритар сайлов тизимининг ижобий жиҳатлари билан бирга, қатор ўзига хос камчиликларини намойён этмоқда. Хусусан, парламентни шакллантиришда сайловчиларнинг ҳар бир берилган овози эмас, балки фойли бўлган номзодга берилган овозлари инобатга олинади. Яъни фойли бўлган номзодни сайлаган фуқароларнинг хоши-иродаси асосида вакиллик органлари шакллантирилиб, қолган сайловчиларнинг овозлари аҳамиятга эга бўлмайди.

Пропорционал сайлов тизимида эса сайловчилар аниқ бир шахсга эмас, балки сийсий партияларга овоз бериши ва депутатлик ўринлари партиялар олган овозларга мутаносиб равишда тақсимланади.

Мажоритар ва пропорционал сайлов тизими — аралаш сайлов тизими, деб юритилади. Хозирги кунда Жанубий Корея, Бельгия, Венгрия, Қозоғистон, Германия, Испания каби

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг кунини кеча бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига сайлов ва референдум ўтказиш тартибини янада такомиллаштиришга қаратилган ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Конституциявий қонун лойиҳаси қизгин муҳокама этилиб ва қабул қилинди.

Бир гуруҳ депутатлар томонидан қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи асосида ишлаб чиқилган маъзур ҳужжат би-

давлатлардаги сайловлар ушбу тизим муваффақиятли ўтган сайлов тартибларини яхшилаш, шунингдек, янги хизмат кўрсатиш соҳалари ва объектларини ташкил этиш, аҳолини даромадли меҳнат билан банд қилиш, камбағалликни қисқартириш масалаларига алоҳида урғу берилиши кераклиги таъкидланди.

Шу ўринда яна бир муҳим масалага эътибор қаратиш жоиз. Аралаш сайлов тизимида ўтирилишида фуқароларнинг ҳам сийсий ҳаётдаги позицияси катта роль ўйнайди. Сийсий партиялар ва улардан сайланган депутатлар узларига берилган ваколатлардан умумли фойдаланмоғи лозим бўлади.

Аралаш сайлов тизимида сайловчилар парламент депутатларининг номзодлар рўйхатига овоз бериш орқали сайлашади ва қолган мандатлар мажоритар тартибда алоҳида номзодларга овоз бериш орқали сайланади. Бу дегани депутатларнинг 50 фоизи худудий бир мандатли сайлов округида, қолган 50 фоизи партия рўйхати асосида сайланади.

Эътиборли жиҳати, аралаш тизим пропорционал тизимнинг умумий афзалликларини сақлаб қолган ҳолда сайланган депутатлар ва сайловчилар ўртасидаги алоқани таъминлаш ҳамда мажоритар сайловда муваффақият қозона олмаган партияларга ҳам узлари олган овозларга мутаносиб депутатлик мандатларини

Қонунчилик палатаси депутатлари корпусини шакллантиришнинг мажоритар-пропорционал шаклига асосланган сайлов тизимини жорий этиш белгиланмоқда. Демак, мамлакатимиз сийсий ҳаётда мутлақо янгича тизим асосида сайловлар ўтказилишининг ҳуқуқи асоси яратилмоқда.

Хўш, аралаш сайлов тизимининг қандай афзалликлари бор? Ушбу қонун билан яна қандай янгиликлар қўзда тутилган? Шу ҳақда Қонунчилик палатаси депутатлари фикрларини ёзиб олдик.

Давлат ва жаҳият ўртасидаги уйғунлиқни таъминлашда, шубҳасиз, сийсий партиялар ва улардан сайланган депутатларнинг аҳамияти катта. Халқ вакилларининг сайланишида ва уларнинг мамлакат ҳаётда кечаётган сийсий жараёнларда фаол иштирок этишида очик ва шаффоф сайлов тизими зарур.

Ҳақон таърибасида ўзини оқлаган аралаш сайлов тизими — фуқароларимизнинг сийсий фаолиятини оширишда муҳим аҳамиятга эга. Бу эса миллий парламентида фаолиятининг кучайиши, сийсий партияларнинг янада жадаллашувида туртки бўлади.

Кунини кеча қабул қилинган Конституциявий қонун сайлов ва референдум тўғрисидаги қонунчиликни янги таҳрирдаги Конституциявий мувофиқлаштиришга қаратилган билан эътиборга молик.

Чунки, ушбу қонун билан сайлов округлари бир мандатли ва ягона сайлов округларига ажратилмоқда. Қонунчилик палатасининг 75 нафар мажоритар партиялар сайлов тизими асосида бир мандатли сайлов округларидан, қолган 75 нафари пропорционал сайлов тизими (номзодлар рўйхати) асосида сийсий партияларга берилган овозлар бўйича ягона сайлов округидан сайланиши белгиланмоқда.

Шу билан бирга, партия рўйхатидаги кетма-кетликда камда ҳар беш нафар номзоднинг икки нафари аёл киши бўлиши назарда тутилган. Бу, шубҳасиз, гендер тенглигини таъминлаш, хотин-қизларнинг ўз салоҳиятларини рўёбга чиқаришга кенг йўл очади.

Муқаддас ҲАРАЛИЕВА, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати:

— Конституциявий қонуннинг муҳим жиҳатларига тўхталиб ўтадиган бўлсак, Сайлов кодекси янги 40- ва 42-моддалар билан тўлдирилмоқда. Ушбу моддаларда сийсий партиялар томонидан шакллантирилган депутатликка номзодларнинг мажоритар тартибда берилган мажоритар тартибда берилган депутатликка номзодларнинг партиявий рўйхатини рўйхатга олиш ва партия рўйхатидан депутатликка номзодни чиқариш тартиблари ҳамда аниқ механизмлари белгилаб берилмоқда.

Хусусан, 40-модда партия рўйхати Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олиниши, бу бўйича тегишли ҳужжатлар рўйхатга олиш мўддати тугашига қамда етти кун қолганга қадар Марказий сайлов комиссиясига тақдим этилиши, партия рўйхатини белгиланган тартибда рўйхатга олиш сайловга ўттиз беш кун қолганида тугаланиши, рўйхатга олинганга тўғрисидаги хабар беш кунлик мўддатда Марказий сайлов комиссияси томонидан эълон қилиниши, белгиланган тартибда рўйхатга олинган партия рўйхатига киритилган депутатликка номзод мақомини олиши ва уларга гувоҳнома берилиши тўғрисидаги қоидаларни ўз ичига олган.

Айтиш жоизки, белгиланган тартибда рўйхатга олинган партия рўйхатларини кенг жамоатчилик эътиборига эълон қилиш қоидасининг белгиланиши сўнгги йилларда мамлакатимизда кенг жорий этилаётган очиклик ва ошқорлаш принципларига тўла мос келади.

Шунингдек, айрим ҳолатларни истисно этган ҳолда рўйхатга олинган партия рўйхатига ўзгариш киритиш мўмкин эмаслиги қоида ҳам тақлиф этилган моддада мустаҳкамлаб қўйилмоқда. Бу қоида мўмкин нормалардан бири, деб айтиш мўмкин. Сабаби ушбу қоида партия томонидан шакллантирилган номзодлар рўйхатига ташқаридан таъсир кўрсатишининг ҳар қандай имкониятларини ва умуман, инсон омилини минималлаштиришга ҳамда коррупцион ҳолатларнинг олдини олишга қаратилган.

Аёнки, амалдаги қонунчилигимизда мажоритар сайлов тизими асосидаги депутатликка номзодларни ном-

зодлик мақомидан мажоритар этиш ҳамда унинг номзодликдан воз кечишига оид қоидалар белгиланган. Худди шундай, пропорционал сайлов тизимида партиявий рўйхат асосида берилган депутатликка номзодларни мажоритар этиш ва воз кечиш депутатликка номзодларнинг партиявий рўйхатини рўйхатга олиш ва партия рўйхатидан депутатликка номзодни чиқариш тартиблари ҳамда аниқ механизмлари белгилаб берилмоқда.

Хусусан, 40-модда партия рўйхати Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олиниши, бу бўйича тегишли ҳужжатлар рўйхатга олиш мўддати тугашига қамда етти кун қолганга қадар Марказий сайлов комиссиясига тақдим этилиши, партия рўйхатини белгиланган тартибда рўйхатга олиш сайловга ўттиз беш кун қолганида тугаланиши, рўйхатга олинганга тўғрисидаги хабар беш кунлик мўддатда Марказий сайлов комиссияси томонидан эълон қилиниши, белгиланган тартибда рўйхатга олинган партия рўйхатига киритилган депутатликка номзод мақомини олиши ва уларга гувоҳнома берилиши тўғрисидаги қоидаларни ўз ичига олган.

Айтиш жоизки, белгиланган тартибда рўйхатга олинган партия рўйхатларини кенг жамоатчилик эътиборига эълон қилиш қоидасининг белгиланиши сўнгги йилларда мамлакатимизда кенг жорий этилаётган очиклик ва ошқорлаш принципларига тўла мос келади.

Шунингдек, айрим ҳолатларни истисно этган ҳолда рўйхатга олинган партия рўйхатига ўзгариш киритиш мўмкин эмаслиги қоида ҳам тақлиф этилган моддада мустаҳкамлаб қўйилмоқда. Бу қоида мўмкин нормалардан бири, деб айтиш мўмкин. Сабаби ушбу қоида партия томонидан шакллантирилган номзодлар рўйхатига ташқаридан таъсир кўрсатишининг ҳар қандай имкониятларини ва умуман, инсон омилини минималлаштиришга ҳамда коррупцион ҳолатларнинг олдини олишга қаратилган.

Аёнки, амалдаги қонунчилигимизда мажоритар сайлов тизими асосидаги депутатликка номзодларни ном-

зодлик мақомидан мажоритар этиш ҳамда унинг номзодликдан воз кечишига оид қоидалар белгиланган. Худди шундай, пропорционал сайлов тизимида партиявий рўйхат асосида берилган депутатликка номзодларни мажоритар этиш ва воз кечиш депутатликка номзодларнинг партиявий рўйхатини рўйхатга олиш ва партия рўйхатидан депутатликка номзодни чиқариш тартиблари ҳамда аниқ механизмлари белгилаб берилмоқда.

Хусусан, 40-модда партия рўйхати Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олиниши, бу бўйича тегишли ҳужжатлар рўйхатга олиш мўддати тугашига қамда етти кун қолганга қадар Марказий сайлов комиссиясига тақдим этилиши, партия рўйхатини белгиланган тартибда рўйхатга олиш сайловга ўттиз беш кун қолганида тугаланиши, рўйхатга олинганга тўғрисидаги хабар беш кунлик мўддатда Марказий сайлов комиссияси томонидан эълон қилиниши, белгиланган тартибда рўйхатга олинган партия рўйхатига киритилган депутатликка номзод мақомини олиши ва уларга гувоҳнома берилиши тўғрисидаги қоидаларни ўз ичига олган.

Айтиш жоизки, белгиланган тартибда рўйхатга олинган партия рўйхатларини кенг жамоатчилик эътиборига эълон қилиш қоидасининг белгиланиши сўнгги йилларда мамлакатимизда кенг жорий этилаётган очиклик ва ошқорлаш принципларига тўла мос келади.

Шунингдек, айрим ҳолатларни истисно этган ҳолда рўйхатга олинган партия рўйхатига ўзгариш киритиш мўмкин эмаслиги қоида ҳам тақлиф этилган моддада мустаҳкамлаб қўйилмоқда. Бу қоида мўмкин нормалардан бири, деб айтиш мўмкин. Сабаби ушбу қоида партия томонидан шакллантирилган номзодлар рўйхатига ташқаридан таъсир кўрсатишининг ҳар қандай имкониятларини ва умуман, инсон омилини минималлаштиришга ҳамда коррупцион ҳолатларнинг олдини олишга қаратилган.

Аёнки, амалдаги қонунчилигимизда мажоритар сайлов тизими асосидаги депутатликка номзодларни ном-

«Халқ сўзи».

Парламентдаги мухбиримиз хабар қилади

ҚОНУН ИЖРОСИ НЕГА КЕЧИКТИРИЛМОҚДА?

«Геном бўйича давлат рўйхатига олиш тўғрисида»ги Қонун 2020 йилда қабул қилинган ва ўша йилнинг 24 ноябрда Президентимиз томонидан имзоланган эди. Қонун ушбу соҳадаги муносабатларни тартибга солишга қаратилган бўлиб, 2023 йил 1 январдан қучга кирган.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Мудофаа ва ҳафсизлик масалалари кўмитаси томонидан Вазирлар Мақамаси, Ички ишлар, Адлия, Соғлиқни сақлаш ҳамда Иқтисодиёт ва молия вазирликларининг раҳбарияти ҳамда маъсۇл ходимлари иштирокда ўтказилган кенгайтирилган йиғилишда маъзур қонун ижросини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳолатини назорат-таҳлил тартибда ўрганиш яқунлари муҳокама қилинди.

Қайд этилганидек, замонавий ривожланишнинг ҳозирги босқичида жиноят усуллари ҳам такомиллаштирилган бўлиб, уларнинг асосий мақсади жиноят содир қилинган жойда из қолдирмаслик бўлиб, бу жиноятларни фоти этиш жараёнини қийинлаштиримоқда. Илғор ҳорижий тажриба шунини кўрсатмоқдаки, жиноятчилик билан курашишда геном ахбороти маълумотлар базаси ёрдамида жиноятларни фоти қилиш муҳим аҳамият касб этиб, юқори самара бермоқда. Ўз-ўзидан англашилдики, бедарак йўқолган шахсларни топиш ва топилган мурдаларнинг шахсини аниқлаш мақсадида, албатта, геном ахборотининг ягона маълумотлар базаси яратилиши лозим.

Тadbирда кўмита томонидан юқоридаги қонун ижроси доирасида ваколатли давлат органлари бажарган ишлар тўғрисидаги маълумотлар таҳлил қилинди.

Таъкидлаб ўтилганидек, назорат-таҳлил тadbiri жараёнида қонун ижросини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳолатини билан яқиндан танишиш мақсадида кўмита аъзоларининг Ички ишлар вазирилик Экспертиза-криминалистика боти маркази ҳамда маъзур марказга қарашли Портлаш техник экспертизалар бўлимига ташрифи ташкил этилган.

Кўмита назорат-таҳлил тadbirida аниқланган камчиликлар, соҳага оид қонунчилик ҳужжатларини ўрганиш, статистик маълумотларни таҳлил қилиш асосида «Геном бўйича давлат рўйхатига олиш тўғрисида»ги Қонун ижроси кониқарсиз ахволда деган хулосага келган.

Йўналишда ўрганишлар давомида қонун ижроси юзасидан белгиланган вазифаларни амалга оширишда жиддий муаммолар мавжудлиги қайд этиб ўтилди. Хусусан, ушбу ҳужжат ижросини таъминлашда асосий вазифалардан бири — геном бўйича давлат рўйхатини амалга оширишда олинган геномга оид ахборот ва одамнинг шахси ҳақидаги маълумотлар сақланган автоматлаштирилган ахборот тизимини жорий этиш ҳисобланади. Қонун билан геном бўйича давлат рўйхатига олиш соҳасидаги ваколатли давлат органи сифатида Ички ишлар вазирилик белгиланган бўлиб, вазирилик томонидан Геномга оид ахборотнинг ягона маълумотлар базасини юритиш борасидаги ишлар Давлат бюджетидан маблағ ажратилмаётганини учун яқунга етказилмай қолмоқда. Ушбу вазифалар назарда тутилган муддатларда бажарилмаганлиги сабабли қонуннинг ижро этилиши ўн ойга кечиктирилмоқда.

Депутатлар қонун ижросини таъминлаш устидан назоратни қучайтириш лозимлигига эътибор қаратиб, вазирилик ва идоралар вакилларига бир қатор тақлиф ва тавсияларини берди.

Яқунда Мудофаа ва ҳафсизлик масалалари кўмитаси аъзолари томонидан маъзур ҳужжат ижроси парламентнинг доимий назоратида бўлиши алоҳида таъкидланди. Қонун тартибидоги масала юзасидан кўмитанинг тегишли қарори қабул қилинди.

Зиёда АШУРОВА («Халқ сўзи»).

МИНТАҚАВЙ САВДО ВА ИҚТИСОДИЁТ РИВОЖИДА ЯНА БИР ҚАДАМ

Бугун дунёда кечаётган жараёнлар, турли минтақаларда қузаилаётган нотинчликлар барча мамлакатлар қатори Ўзбекистонга ҳам салбий таъсирини қўрсатиши, шубҳасиз. Ана шундай мураккаб вазиятда минг марта уйлаб, сўнг қадам ташлаш, оқилона қарорлар қабул қилиш ниқоятда долзарб. Бу халқаро муносабатларга ҳам тааллуқли.

Муносабат

Шу боти кейинги йил

«Олтин Ўзбекистон тупроғи бу кун...»

Куз қандай фасл? Ўйлаб кўрганмисиз?! Ёшликда бу ҳаёлингизга ҳам келмайди. Чунки ёшлик — умрнинг баҳор фасли. Лекин ҳар қандай баҳорнинг зимнида куз бўлади. Биз уни кўрмаймиз. Гўёки билмаймиз. Инсон фикр ва ҳаёл билан яшайди. Дил ёзаётган япроққа қараб, кўнглидан ўтади: кузда тўкилади. Ерга тушади. Хазонга дўнади. Куз гойиб ҳувайдолиг эмас. Куз Марсдан ёки Меркурийдан келмайди. Баҳорнинг ботин-ботинидан, ёзинг ниҳон-ниҳонлигидан ўтиб, рўпарамизда кўринади. Ёки биз баҳору ёздан ўтиб, кузга етиб борамизмикан?!

Кузнинг заррин ўйлари

Борлиқда куз кезаяпти. Фақат ташкаридами? Кўз ўнгимиздами? Ич-ичида, кўнгли руҳиятимизда-чи? Куз тафаккуримизни-да ўйга толдирмаяптими? Ҳаёлимизни чувалаштирмаяптими? Кўёш нурларининг ҳорғинлиги, баҳордаги ям-яшил япроқларнинг сарғайиб жовдирашлари, мунгайган баргдаги шабнам қатрасининг кўз ёшдай мўлтираши... бари-бари бошқа дунёдами? Йўқ, бизнинг боғимизда, бизнинг руҳимизда. Буларни ҳис этмай бўладими?! Кўзларимизни юмолмаймиз... Кўнгли кўзларини-да ёполмаймиз... Кўриб турибмиз-ку! Барг узил-узил дейпти. Мевалари терилган... Мевасиз дарахт оғир, жуда оғир ўйга ўхшайди. Уни англай оласизми, тушуна оласизми? Уни қандай юпата-сиз? Инглаётгани йўқимкин у?

аслида, куз... куз фасли." Ҳа, шева-нинг сўзи бўла қолсин. Аммо нима учун у куз?! Нима, шевадаги сўзлар маъносизми? Моҳиятини нега унутганмиз! Форс тилида "Тийраи моҳ", оддийроқ қилиб айтилса, қора моҳ... яна тушунарлироқ дейилса, қора ой... тўғрими? Куз қора ойми? Фикрим қабул қилма-япти: куз — қора ой. Балки, бу ерда бошқа ўй бордир?! Бир пайтлар ҳаёлимдан ўтган эди... Қулиб қўйган эдим. Келинг, айтайин: куз — қора ой эмас, қоронғиликдаги ой... қайғуланаётган ой, ҳазинликдаги ой... хазонликдаги ой.

Кузда Мехржон куни бор. Бу байрам қандай пайдо бўлган? Табиат бу фаслда инсонга бор меҳрини, бор хосилини беради. Шунданмикин? Қандай бўлса ҳам куз сизни ўйлантиради. Мен куз фаслида ҳаёлга толмайман одам борлигига ишонмайман. Ҳатто англаб етдимки, англаб етмайманки, болақайлар ҳам куз ҳавосида, куз пайтларида би-ир ўйларга толади-гандай...

Кузда бир ривоят бот-бот ёдимга тушади. Балки сиз ҳам эшитгандир-сиз?! Ривоят кузнинг бошқа бир зар-рифлигини, доим ҳам кўнглига кела-вермайдиган ботиний нурили жиҳатини эслатадигандай...

Куз мен учун улғу кекса Инсон... У билан сўхталашгим келади. Билмаганларимни сўрасам, дейман. Куз бу саволлар жавобини билар, балки... Тирамош... тирама... Эшитгансиз-а?! Олис йиллардан бери ўйлайман: "тирама" сўзининг маъноси қандай? "Кузи" тирама, дейди-да. Наҳотки, шуни ҳам билмайсиз?! "Шеванинг сўзи бу,

Кузда бир пайтлар ҳаёлимдан ўтган эди... Қулиб қўйган эдим. Келинг, айтайин: куз — қора ой эмас, қоронғиликдаги ой... қайғуланаётган ой, ҳазинликдаги ой... хазонликдаги ой.

Куз мен учун улғу кекса Инсон... У билан сўхталашгим келади. Билмаганларимни сўрасам, дейман. Куз бу саволлар жавобини билар, балки... Тирамош... тирама... Эшитгансиз-а?! Олис йиллардан бери ўйлайман: "тирама" сўзининг маъноси қандай? "Кузи" тирама, дейди-да. Наҳотки, шуни ҳам билмайсиз?! "Шеванинг сўзи бу,

Кузда бир пайтлар ҳаёлимдан ўтган эди... Қулиб қўйган эдим. Келинг, айтайин: куз — қора ой эмас, қоронғиликдаги ой... қайғуланаётган ой, ҳазинликдаги ой... хазонликдаги ой.

Куз мен учун улғу кекса Инсон... У билан сўхталашгим келади. Билмаганларимни сўрасам, дейман. Куз бу саволлар жавобини билар, балки... Тирамош... тирама... Эшитгансиз-а?! Олис йиллардан бери ўйлайман: "тирама" сўзининг маъноси қандай? "Кузи" тирама, дейди-да. Наҳотки, шуни ҳам билмайсиз?! "Шеванинг сўзи бу,

Кузда бир пайтлар ҳаёлимдан ўтган эди... Қулиб қўйган эдим. Келинг, айтайин: куз — қора ой эмас, қоронғиликдаги ой... қайғуланаётган ой, ҳазинликдаги ой... хазонликдаги ой.

Куз мен учун улғу кекса Инсон... У билан сўхталашгим келади. Билмаганларимни сўрасам, дейман. Куз бу саволлар жавобини билар, балки... Тирамош... тирама... Эшитгансиз-а?! Олис йиллардан бери ўйлайман: "тирама" сўзининг маъноси қандай? "Кузи" тирама, дейди-да. Наҳотки, шуни ҳам билмайсиз?! "Шеванинг сўзи бу,

Кузда бир пайтлар ҳаёлимдан ўтган эди... Қулиб қўйган эдим. Келинг, айтайин: куз — қора ой эмас, қоронғиликдаги ой... қайғуланаётган ой, ҳазинликдаги ой... хазонликдаги ой.

Куз мен учун улғу кекса Инсон... У билан сўхталашгим келади. Билмаганларимни сўрасам, дейман. Куз бу саволлар жавобини билар, балки... Тирамош... тирама... Эшитгансиз-а?! Олис йиллардан бери ўйлайман: "тирама" сўзининг маъноси қандай? "Кузи" тирама, дейди-да. Наҳотки, шуни ҳам билмайсиз?! "Шеванинг сўзи бу,

Кузда бир пайтлар ҳаёлимдан ўтган эди... Қулиб қўйган эдим. Келинг, айтайин: куз — қора ой эмас, қоронғиликдаги ой... қайғуланаётган ой, ҳазинликдаги ой... хазонликдаги ой.

эшигини оҳиста майин туртди. Боғбон чиқиб келди. Шоҳ рўпарасида юзидан нур ёғилиб турган, оппоқ соқолли, нуруний киши. Жуда фаршталди. Шоҳ бе-ихтиёр отдан тушди. Нуруний билан саломлашди: — Чанқадим. Жуда чанқадим. Бир пиёла сув берсангиз, — шоҳ холдан тойган тарзда қаради. Боғбон: — Ҳозир... Ҳозир, — деганча боғ эши-гидан ичкарига кириб кетди. Кўп вақт ўтмади. Кўз очиб юмгунча, десак ҳам бўлар. Боғбон шошилганча келди: — Марҳамат, мана, бир коса анор суви... анор шарбати.

Боғбон ҳаяллади. "Ҳа" деганда ке-лавермади. Шоҳ тоқатсизланди. Бир пайт боғбон чинни косада озгина анор шарбати билан чиқиб келди. Меҳмон-га узатди. Шоҳ ичиб бўлиб, синчков қараб, сўради: — Биринчи косадаги анор шарбати-ни бир лахзада олиб келдингиз. Тўла эди. Лиммо-лим эди. Иккинчи коса анор суви учун анча ушландингиз. Ко-сада анор суви бор-йўқлигига экан. Сабаб? Бу не ҳолнинг белгиси? Нечун бундай бўлди?

Боғбон хижолатланди. Ўзи ҳам но-қулай ҳолатда эди. Лекин пиру валий-ликдан хабари бормидимикан, рост гапни, кўнглидаги ҳақиқатни айтди: — Сиз, биринчи бор... келган пай-тингиз, юрагингизда ҳайрат ила боққа назар ташлаб, сув сўрадингиз... бир дон анадан бир чинни коса ширин шарбат чиқди. Сиз иккинчи бор, сув сўрадингиз... бу пайта, сизнинг қал-бингизни ҳасад забт этган эди. Аввал, яхшилик баҳрида эдингиз, кейин ёмон-лик захрида қолдингиз. Дунёни боғу бўстон қилгувчи ҳам, нобуду вайрон қилгувчи ҳам кўнглидир... Ниятдир. Ҳайратнинг ичиде ҳаёт яшайди. Ҳасад-нинг ичиде йўқлиги барбодлик.

Ривоятдаги нуруний боғбон — куз. Кузнинг айни ўзи. Мўъжизавий боғ эса ҳаёт... Ҳа-ха, бу ҳаёт!

Қалби нафс йўлида эврилаётган шоҳ ким? Биз кузга қандай ният билан қарасак, ўшани топамиз. Кузга меҳр-жон кўнгли билан назар ташласак, меҳрни, баракани, мўл-кўлликни, лим-мо-лимликни, гўзал бахтни, нурили умрни — чинни коса тўла анор шарба-тини тўйиб, мириқиб, яйраб симира-миз. Кузга ёмон фикр билан қарасак, унда қоронғиликни, нолонғуликни, гаму қайғулик, ёту ёғуликни кўраимиз.

Термизда Оромиддинжон деган табиб дўстим бор, анча танилган. Сўх-батини олиб тураман. Қизиқ гапни ай-тиб қолди: — Кузнинг қуёши даволарнинг давоси, шифоларнинг шифоси. Бу фаслнинг майин иссиғи, ёқимли нури 300 дан ошиб касалликларга малҳам. Куздаги офтоб тафти минглаб "таблет-ка"дан афзал. Буни билган билади, билмаганлар шифохонада "осма" укол олиб ётибди. Кузнинг қуёши борасида Ибн Сино бобомиз қойилмақом қилиб ёзиб кетган.

Оромиддинжон кузнинг шифобахш иссиғи ҳақида гапириб адо қилолмайди. Кузнинг шифобахш нурига навобахш ҳол пайвастанди. Ўзбекистонда кўчат-лар экиляпти. Миллионлаб, юз милли-онлаб кўчатлар... Кузнинг кўкраги кўта-риляпти. Арчалар, бодомлар, терақлар, ўриклар... санаб саногига етолмайсиз. Кўчат экиб кўргансиз-а?! Нимани ҳис қилгансиз?! Кўнглингизда қандай қу-чи туйгансиз?! Буни маълум бир ишни бир ишни бажармиш эмас. Асло, бу табаррук юмуш. Экаётганингизда ни-ҳолга кўзингизнинг нурулари сингади. Кўчат жон-жонидеги бир нима ёруғлик-лар юрагингизга туташади.

Шу кўчатни мен экдим. У энди

ўсади, бўй кўрсатади. Мева тугади. Одамлар мевасини тотиб, "Бу дарахт-ни экканга раҳмат", дейди. Умрингиз-га умр кўшади қадаётган ниҳолларин-гиз. Вужудингиз кучланади, гурурингиз нурланади. Сиз ҳаётнинг азиз инсон-сиз, кўчатлар экяпсиз. У кўнглингизга-да ўрнашади: "Куз пайти эди, арик сув-лари тип-тиник қунар... кўчат эқдик, сув қуйдик..." Унутломайсиз бу ниҳол-ларни. Дарахт бўлиб бўй чўзганларини кўргингиз келади.

Ўн йиллардан ошди. Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ шоири Абдулла Ори-повнинг нажиб кунлари сабаб, у азиз ва табаррук инсон туғилган қишлоққа бордик. Бог ташкил этилди. Мен ҳам... Ҳа-ха, ўша боққа мен ҳам олма кўчат-ларини экдим. Ҳалигача соғинаман ўша кўчатларни. Катта дарахтларга айлан-ган, биламан. Борсам, танийман. Ал-батта, топиб оламан. Саломлашман, кучиб, бағрларидан ўпаман. Каерда, қачон, қандай кўчат эккан бўлсам, улар менга азиз. Юрагимда гурқираб боря-пти улар. У кўчатлар, у дарахтларда ум-римнинг бир парчаси бор.

Кузги ҳаёллар учгани-учган. Қўши-либ учиб боряпман. Аммо ҳаёл ҳаммиша чексиз. Адоғи кўринмайди. Куз "деҳқон" шоирлардан буюк шоирларга... ҳам-масига чексиз илҳом берган. Куз фас-лида абадий яшайдиган шеърлар дунёга келган. Эътибор қилдингизми? Куз ҳаёт ўткинчилигини эслатади, ле-кин куз илҳомларидан туғилган шеър-лар абадий... минг йиллаб яшайди.

Хаммаси ўтиб кетади, деяётган куз-нинг асрори завқларидан мангулик яралади. Куз — қудратли. Унинг сир-лариде абадийлик кўринади. Куз ва шоирлар... О, қизик мавзу!

Сирини билай, деб. Боболаримиз нақл қилади: мезон сувини ичган тарвуз ис-сиққа ўтади. Олдин соғуқлик эди. Энди иссиқлик. Қандай қилиб?! Бу — кўпчи-лик англолмайдиган сир. Кузнинг куз-лиги шунда. Бу фаслда кузга кўрин-мас, майин, нозик, нафис ва буюк ис-сиқлик бор. Қанча-қанча совуқ неъмат-лар иссиққа ўтади. Куз ақл бовар қил-мас ҳолатларга бой. Отам айтди: ме-зон шамолни еб, иссиғига тўйинган тарвуз отнинг гўшти билан тенг бўла-ди, жуда иссиқ... ниҳоятда иссиқ кела-ди. Тўғри, фан, илм ҳали бунинг саба-бу жароғларини кашф қилмади. Бирок қачондир кашф этилади. Шунда дониш-манду табаррук кузга яна бир бор та-бассум билан таъзим қиламиз.

Кузги ҳаёллар учгани-учган. Қўши-либ учиб боряпман. Аммо ҳаёл ҳаммиша чексиз. Адоғи кўринмайди. Куз "деҳқон" шоирлардан буюк шоирларга... ҳам-масига чексиз илҳом берган. Куз фас-лида абадий яшайдиган шеърлар дунёга келган. Эътибор қилдингизми? Куз ҳаёт ўткинчилигини эслатади, ле-кин куз илҳомларидан туғилган шеър-лар абадий... минг йиллаб яшайди.

Хаммаси ўтиб кетади, деяётган куз-нинг асрори завқларидан мангулик яралади. Куз — қудратли. Унинг сир-лариде абадийлик кўринади. Куз ва шоирлар... О, қизик мавзу!

Менгпор ОЛЛОМУРОД, шоир. Сурхондарё

Танловда қатнашиш истагини билдирган юридик шахслар диққатига!

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 22 февралдаги 141, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 7 мартдаги 124 ҳамда 2022 йил 25 июлдаги 404-қарорларига асосан Айдар-Арносоё кўллар тизимининг бўш сув ҳавзалари участкалари танлов асосида ижарага берилиши маълум қилинади.

Танлов ташкилотчиси: "Айдар-Арносоё кўллар тизими" МЧЖ.
Манзили: Жиззах вилояти, Арносоё тумани, Фолиблар шаҳарчаси.
Телефонлар: (93) 303-44-28; (88) 567-00-05.
Электрон почта: aydarkol@umail.uz
Танлов предмети: Айдар-Арносоё кўллар тизими сув ҳавзасидаги **191,6 минг гектар** бўлган жами **95 та лотни** балиқ овлаш ҳўжалиқларига саноат балиқ овлашини амалга ошириш учун 10 (ўн) йил муддатга очик танлов асосида ижарага бериш.

бир баравари миқдорида тўлови ва йиллик ижара ҳақининг 30% миқдори тўланганлигини тасдиқловчи);
2. Корхона гувоҳномаси ва устави (низом) нусхаси;
3. Корхона раҳбари паспорт нусхаси, раҳбарликка тайинланганлиги тўғрисида буйруқ. Корхонада мавжуд ишчи ходимлар рўйхати (паспорт нусхалари илова қилинган ҳолда);
4. Балиқ овлашни амалга ошириш бўйича бизнес-режа;
4.1. Бизнес-режада қуйидаги асосий қоидалар акс эттирилиши лозим:
● бир йилда ўртача овлашни қутилаётган миқдор;
● иқтисодий самарадорлик ҳисоб-китоблари ҳақидаги маълумотлар;
● киритилиши қутилаётган инвестиция миқдори ва соҳаси;
● балиқ овлашни амалга ошириш бўйича бизнес-режанинг молиялаштириш манбалари (талабгорнинг ўз маблағлари ҳисобига, кредитлар ва ҳоказо) билан таъминланганлиги ҳақидаги маълумотлар;
● ташкил этиладиган иш ўринлари сони;
● ходимлар штатининг тахрибали балиқчилар, ихтиологлар, бошқа мутахассис ва экспертлар билан тўлдирилганлиги;
5. Корхона балансидаги ёки айнан корхона раҳбари номидаги балиқ овлаш ва табиатни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга ошириш учун моддий-техника воситалари (русуми кўрсатилган қайқлар ва моторли қайқлар, автотранспорт воситалари, овлаш қуроллари, балиқ ва балиқ маҳсулотларини сақлаш учун совитиш ускуналари ва ҳоказолар)нинг мавжудлиги ҳақидаги маълумотлар;
6. Талабгор корхонанинг умумий ва балиқчилик соҳасидаги фаолият даврига оид маълумот. Хусусан, балиқчилик соҳасида муқаддам фаолият олиб борган

ва бугунги кунда жамият унинг ҳуқуқий вориси ҳисобланган "Айдар-Арносоё кўллар тизими дирекцияси" ДУК билан шартнома асосида иш олиб борганлиги, шартнома бўйича мажбуриятларини бажарган-бажармаганлиги, ижара шартнома бўйича қарздорлиги ҳолати;
7. Корхона баланси (ўтган йил якуни ёки жорий йил якунланган чораги бўйича), яъни ўз маблағлари ва молиявий ҳолати тўғрисида маълумот;
8. Талабгорнинг табиатни муҳофаза қилиш бўйича чора-тадбирлари лозими.

Танловда қатнашиш учун талабгор ёки унинг вакили шахсан ёхуд почта орқали буюртма хат билан, аризани икки нусхада, қўриб чиқиб учун тўловнинг тўланганлигини тасдиқловчи тўлов ҳужжати билан бирга, муҳрланган 2 та конвертда (асли ва нусхаси) қуйидаги ҳужжатларни "Айдар-Арносоё кўллар тизими" МЧЖга тақдим этиши лозим:

Танловга ҳужжатлар танлов ўтказилиши ҳақида эълон берилган санадан бошлаб ўттиз кун давомида, яъни 2023 йил 30 ноябрь соат 18.00 га қадар жамият маъмурий биносиде қабул қилинади.

Талабгорларнинг танлов таклифлари жойлашган конвертлар 2023 йил 1-2 декабрь кунлари соат 10.00да Жиззах вилояти, Жиззах шаҳри, Бешкувур кўчаси, 56-ўйда жойлашган Сирдарё — Зарафшон ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси маъмурий биносиде очилади.

1. Кўриб чиқиб учун тўловнинг тўланганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар (жумладан, БХМнинг учдан

Талабгорларнинг танлов таклифлари жойлашган конвертлар 2023 йил 1-2 декабрь кунлари соат 10.00да Жиззах вилояти, Жиззах шаҳри, Бешкувур кўчаси, 56-ўйда жойлашган Сирдарё — Зарафшон ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси маъмурий биносиде очилади.

Талабгорларнинг танлов таклифлари жойлашган конвертлар 2023 йил 1-2 декабрь кунлари соат 10.00да Жиззах вилояти, Жиззах шаҳри, Бешкувур кўчаси, 56-ўйда жойлашган Сирдарё — Зарафшон ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси маъмурий биносиде очилади.

РЕКЛАМА

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi

TOSHKENT FARMASEVTIKA INSTITUTI

kafedralardagi quyidagi lavozimlarga tanlov e'lon qiladi:
Farmasevtik kimyo kafedrasi bo'yicha: kafedra mudiri.
Farmasevtik ishlab chiqarishni tashkil qilish va sifat menejementi kafedrasi bo'yicha: professor — 1, dotsent — 3, katta o'qituvchi — 2, assistent — 1.
Toksikologik kimyo kafedrasi bo'yicha: kafedra mudiri, professor — 1, dotsent — 1, katta o'qituvchi — 1.
Ijtimoiy fanlar kafedrasi bo'yicha: kafedra mudiri.
Dori turlari texnologiyasi kafedrasi bo'yicha: katta o'qituvchi — 2.
Noorganik, fizik va kolloid kimyo kafedrasi bo'yicha: kafedra mudiri, professor — 1, dotsent — 1.
O'zbek tili va adabiyoti kafedrasi bo'yicha: katta o'qituvchi — 2.
Farmasevtika ishini tashkil qilish kafedrasi bo'yicha: kafedra mudiri, assistent — 3.
Dori vositalarining sanoat texnologiyasi kafedrasi bo'yicha: dotsent — 2, katta o'qituvchi — 1, assistent — 2.
Farmakognoziya kafedrasi bo'yicha: professor-1, dotsent-2, assistent-1.
Fizika, matematika va axborot texnologiyalari kafedrasi bo'yicha: assistent — 1.
Organik sintez kafedrasi bo'yicha: professor — 1, katta o'qituvchi — 2, assistent — 1.
Analiitik kimyo kafedrasi bo'yicha: kafedra mudiri, professor — 1, dotsent — 1, assistent — 2.
Farmakologiya va klinik farmatsiya kafedrasi bo'yicha: dotsent — 1.
Farmakognoziya va dori vositalarini standartlash kafedrasi bo'yicha: kafedra mudiri, assistent — 2.
Tanlov O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2006-yil 10-fevraldagi 20-son qaroriga muvofiq "Oliy ta'lim muassasalariga pedagog xodimlarni tanlov asosida ishga qabul qilish tartibi to'g'risida"gi Nizom talablari, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2015-yil 25-avgustdagi 246-son "O'zbekiston Respublikasi hukumatining ayrim qarorlariga pedagogik faoliyat samaradorligi va sifatini oshirish bilan bog'liq o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi qarori asosida o'tkaziladi.
Tanlovda ishtirok etish uchun arizalar e'lon chop etilgan kundan boshlab 1 oy ichida qabul qilinadi.
Manzil: Toshkent shahri, Oybek ko'chasi, 45-uy.
Telefonlar: 71-256-37-38, 71-256-38-50.

ЭЪЛОН

2023 йилнинг 10 ноябрь кунини "MAXCAB" МЧЖ корхонаси (Янгиҳаёт тумани Чортоқ маҳалласи Жанубий саноат ҳудуди 115-уй) биносиде экология хулосасини олиш бўйича жамоат йиғилиши ўтказилади.

Шу ҳудудда яшовчи фуқароларни таклиф қиламиз.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 1141. 32 572 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоиси келишилган нарҳда.

Газетани ҳақиқати маълумотларини текшириш учун ОВ-хотини телефоннинг орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-259-74-51; **КОМИТАТ** 71-259-74-53;
эълонлар 71-259-74-55.

Тахририятга келган кўлемлар тақриб қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Газетанинг сўзлаб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.

Газета тахририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор А. Исмаилов томонидан саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "Шарқ" наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

"Шарқ" наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили:
Буюк Турон кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 01.08 Топширилди — 01.40 1 2 3 4 5 6

• МАНЗИЛИМИЗ:
100066,
Тошкент шаҳри,
Ислом Каримов кўчаси, 55-уй.

Набатчи муҳаррир — Д. Каримов.
Мусаҳҳих — Ш. Машраббоев.